

Sygn. akt XXVII Ca 317/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2019 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVII Wydział Cywilny - Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Kiper

Sędziowie: SO Joanna Staszewska (spr.)

SR (del.) Katarzyna Małysa

Protokolant: st. sekr. sąd. Małgorzata Andrychowicz

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. Z.**

przeciwko (...) **S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy – Śródmieścia w Warszawie

z dnia 18 października 2017 roku, sygn. akt VI C 1016/17

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. Z. kwoty:

- 25.792,59 zł (dwadzieścia pięć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt dwa złote 59/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 lutego 2017 roku do dnia zapłaty;

- 10.797,26 zł (dziesięć tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt siedem złotych 26/100) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 lutego 2017 roku do dnia zapłaty;

oraz oddala powództwo w pozostałym zakresie;

a także zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. Z. kwotę 4.617 zł (cztery tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. Z. kwotę 2.800 zł (dwa tysiące osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów w instancji odwoławczej.

Sygn. akt XXVII Ca 317/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 maja 2017 r. skierowanym przeciwko (...) S.A. z siedzibą

w W., powódka J. Z. wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 36.589,85 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 13.161,38 zł od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty, od kwoty 12.631,21 zł od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 10.797,26 zł od dnia 01 lutego 2017 r. do dnia zapłaty a także o zwrot kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 18 lipca 2017 r. pozwany (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 18 października 2017 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie oddalił powództwo w całości i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń faktycznych.

W dniu 26 października 2010 r. J. Z. złożyła - za pośrednictwem doradcy kredytowego - do (...) S.A. (wówczas (...) Banku S.A.) wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego „(...)”. Wniosek dotyczył kredytu na zakup stanowiącego odrębną własność lokalu mieszkalnego z garażem oraz zrefinansowanie dotychczas zainwestowanych środków własnych. Wnioskodawczyni wyraziła zgodę na objęcie jej ubezpieczeniem na życie i całkowitej niezdolności do pracy oraz na objęcie nabywanej nieruchomości ubezpieczeniem od ognia i innych zdarzeń losowych. Decyzją kredytową z dnia 12 listopada 2010 roku Bank przyznał J. Z. kredyt, zaś w dniu 08 grudnia 2010 roku J. Z. zawarła z (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (aktualnie (...) S.A.) umowę nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem euro na kwotę 731.188,000 zł na okres 420 miesięcy, celem finansowania przedpłat na poczet budowy i nabycia od developera lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...) oraz udziału w prawie własności garażu wielostanowiskowego (związanego z prawem wyłącznego korzystania z miejsca postojowego oznaczonego numerem (...)), realizowanych przy ul. (...) w W. oraz refinansowanie poniesionych nakładów. W postanowieniach umowy dotyczących prawnych zabezpieczeń kredytu, § 3 ust. 4 zawarta została m.in. informacja o ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego kredytu na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Jeżeli z upływem pełnych 36 miesięcy okresu ubezpieczenia nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem ani inne zdarzenie kończące okres ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa podlega automatycznemu przedłużeniu na kolejny 36-miesięczny okres, przy czym łączny okres ubezpieczenia nie może przekroczyć 180 miesięcy. Kredytobiorca upoważnia Bank do pobrania środków tytułem zwrotu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w wysokości 4,5% kwoty kredytu objętej ubezpieczeniem, tj. 13.161,38 zł w tym także w przypadku przedłużenia ochrony ubezpieczeniowej, z rachunku wskazanego w § 7 bez odrębnej dyspozycji. Kwota kredytu objęta ubezpieczeniem niskiego wkładu wynosi 292.475,20 zł. Integralną część Umowy stanowił „Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...)”. Kredytobiorca oświadczył, że przed zawarciem umowy zapoznał się z w/w regulaminem i uznaje jego wiążący charakter (§ 26 umowy). Regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) hipotecznych w rozdziale III zawiera definicje określone w nim zawartych, w tym m.in. definiuje pojęcie niskiego wkładu (brakującego wkładu własnego). Zgodnie z § 17 ust. 10 regulaminu, ubezpieczonym i ubezpieczającym z tytułu ubezpieczenia NWW jest mBank. Z kolei na podstawie z § 17 ust. 11 regulaminu kredytobiorca zobowiązany jest do poniesienia kosztu podwyższonego ryzyka spłaty kredytu, związanego z niedostatecznym jego zabezpieczeniem (zwanego kosztem ryzyka NWW). W ust. 12 wyjaśniono natomiast zasady obliczania okresu UNWW. Stosownie do § 15 ust. 13-17, podstawą wyliczenia kosztu UNWW jest kwota niskiego wkładu ustalona na dzień uruchomienia kredytu lub na dzień uruchomienia pierwszej transzy, w przypadku gdy kredyt jest uruchamiany w transzach.

Pozwany pobrał od kredytobiorcy opłatę z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu w łącznej kwocie 36.589,85 zł (13.161,38 zł, 12.631,21 zł oraz 10.797,26 zł).

Pismem doręczonym w dniu 09 stycznia 2017 r. J. Z. oświadczyła, iż nie wyraża zgody na pobieranie przez (...) S.A żadnych kwot na poczet ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, wzywając jednocześnie (...) S.A do zwrotu dotychczas pobranych kwot w wysokości 13.161,38 złotych oraz 12.631,21 złotych w terminie 30 dnia od daty otrzymania pisma lub podjęcia w tym terminie mediacji.

W odpowiedzi na powyższe pismem datowanym na dzień 08 lutego 2017 r. (...) S.A. stwierdził brak podstaw do pozytywnego rozpatrzenia roszczeń.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, Sąd Rejonowy poczynił następujące rozważania prawne.

W sprawie niniejszej strona powodowa wносиła o zwrot nienależnie pobranego świadczenia przez pozwanego na podstawie § 3 ust. 4 zawartej z pozwanym umowy kredytowej, wskazując jednocześnie, iż stanowi ona niedozwoloną klauzulę umowną.

Sąd Rejonowy w toku niniejszego postępowania dokonał kontroli incydentalnej wskazanego przez stronę powodową zapisu umowy i uznał, że w niniejszej sprawie nie zaistniały podstawy do uznania, że przedmiotowy zapis umowy kredytowej z dnia 08 grudnia 2010 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...), stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu przepisu art. 385¹ k.c. Sąd meriti stwierdził, że ubezpieczenie niskiego wkładu własnego nie było świadczeniem głównym, a powódka była konsumentem w relacji z pozwanym.

Sąd I instancji w pełni podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 listopada 2013 roku, VI ACa 1521/12, w którym Sąd wskazał, że brak jest podstaw do zakwestionowania samej idei ubezpieczenia niskiego wkładu własnego. Warunkiem jednakże jest jasne określenie informacji pozwalających na uzyskanie konsumentowi wiedzy co do tego, jak faktycznie kształtują się koszty ubezpieczenia, które w ostatecznym wyniku musi ponieść kredytobiorca oraz jak długo będzie on obowiązany refundować je pozwanemu, jeżeli w ciągu 36 miesięcy nie nastąpi całkowita spłata zadłużenia objętego ubezpieczeniem.

W treści umowy, w ustępie dotyczącym prawnych zabezpieczeń kredytu, zawarta została informacja o ubezpieczeniu niskiego wkładu własnego kredytu na 36-miesięczny okres ubezpieczenia. Podpisując umowę, powódka oświadczyła, że zapoznała się z jej treścią oraz treścią regulaminu. Wobec tego zabezpieczenie w postaci ubezpieczenia niskiego wkładu własnego było zgodnie przyjęte przez strony umowy. Powódka zadeklarowała, że zapoznała się z zasadami tego ubezpieczenia - poprzez złożenie podpisu m.in. na umowie kredytowej oraz złożenie deklaracji co do podlegania temu ubezpieczeniu.

Sąd Rejonowy uznał, iż skoro umowa zawierała w swej treści tak istotne postanowienie, a nadto „koszt podwyższonego ryzyka” spoczywał zasadniczo na powódce, to kwestia ubezpieczenia niskiego wkładu została jej przedstawiona w sposób wystarczająco jasny, aby mogła poznać szczegóły treści stosunku ubezpieczenia. Zgodnie bowiem z dokumentami,

a przede wszystkim regulaminem stanowiącym załącznik do umowy, wskazane były dokładnie uprawnienia oraz obciążenia, jakie miały wynikać dla kredytobiorcy z treści postanowienia zawartego w § 3 ust. 4 umowy kredytowej. Wobec powyższego Sąd I instancji uznał, iż na podstawie zapisów umowy kredytobiorca mógł zweryfikować wysokości pobieranego ubezpieczenia, a także terminu „kolejny okres ubezpieczenia”. Ponadto w ocenie Sądu meriti prawidłowo została obliczona kwota składki za kolejny okres ubezpieczeniowy i ta składka, jak i pierwsza, wpłacona przy zawieraniu umowy była możliwa do zweryfikowania, bowiem wskazano warunki tego ubezpieczenia, wysokość sumy ubezpieczenia, a także do jakiej wysokości towarzystwo ubezpieczeniowe może wystąpić z regresem.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego jednoznacznie wynikało, że powódka w dacie zawierania umowy ze stroną pozwaną samego sposobu zabezpieczenia (Ubezpieczenie Niskiego Wkładu Własnego) nie kwestionowała i wyrażała na to zabezpieczenie zgodę,

a dopiero po latach uznała, że nie powinna płacić składek. Ponadto powódka miała możliwość zapoznać się z regulaminem z którego wynikało na czym dokładnie polegać ma przedmiotowe zabezpieczenie. Co więcej powódka w swych zeznaniach powoływała się na przedstawiony jej regulamin. W ocenie Sądu pozwany, jako profesjonalista poinformował w sposób jasny o warunkach ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, co powódka potwierdziła własnoręcznym podpisem.

Sporne postanowienie umowne nie kształtowało zatem praw i obowiązków kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający interesy konsumenta. Zapisy umowy jak i regulaminu w sposób jasny i wyczerpujący określały obowiązki stron i warunki ubezpieczenia niskiego wkładu, napisane były językiem typowym dla tego typu umów i pomimo swojej obszerności powinny być zrozumiałe dla przeciętnego konsumenta.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd uznał, że postanowienie umowy zawarte w treści § 3 ust.4 w w/w części wiązało powódkę, przy jednoczesnym związaniu jej także umową kredytową, zaś składki z tytułu ubezpieczenia NWW pobrane zostały słusznie i zgodnie z umową. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł w pkt II wyroku zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Od powyższego orzeczenia strona powodowa wniosła apelację, zaskarżając je w całości oraz zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez: brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego polegającej na pominięciu dokonania oceny tej części zeznań Powódki, które wskazywały, że Umowa kredytu została zawarta na wzorcu umownym oraz że nie były prowadzone negocjacje w zakresie ustalenia jej treści, co świadczy o tym, że zapisy Umowy dotyczące ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej jako ubezpieczenie WW) nie zostały z Powódką indywidualnie uzgodnione;

2. sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalenie, że skoro Powódka wniosła o objęcie części kredytu ubezpieczeniem NWW (co jak wynika z zeznań Powódki było spowodowane przedstawieniem jej tego ubezpieczenia jako obowiązkowego elementu Umowy kredytowej z uwagi na brak wymaganego wkładu własnego), miała możliwość zapoznania się Regulaminem udzielania kredytów oraz zawarła Umowę kredytu zawierającą rzeczne ubezpieczenie to zdaje się to być jednoznaczne z realnym wpływem kredytobiorcy na treść Umowy i uzgadnianie jej postanowień, a nadto że wyrażona zgoda na zawarcie Umowy usuwa w pewnym sensie niedozwolony charakter danego zapisu umownego - podczas gdy sam fakt zawarcia Umowy nie świadczy ani o realnym wpływie kredytobiorcy na sformułowanie treści jej poszczególnych postanowień, ani nie usuwa niedozwolonego charakteru danego zapisu umownego;

3. sprzeczne z zasadami logiki, doświadczenia życiowego oraz sprzeczne z treścią zeznań Powódki ustalenie, że Powódka miała świadomość mechanizmu działania ubezpieczenia NWW oraz rozumiała sens zastosowanego zabezpieczenia kredytu, podczas gdy z zeznań Powódki wynika, że rozumiała ona sens ustanowionego zabezpieczenia jedynie w sensie gramatycznym, tzn. rozumiała zapisy umowy w sensie ich literalnego znaczenia, nie zdając sobie sprawy z konsekwencji prawnych ustanowienia zabezpieczenia (tym bardziej, że w ocenie Powódki składka ubezpieczeniowa z tytułu ubezpieczenia NWW miała się zmniejszać w miarę dokonywania spłat rat kredytu, w ramach których opłacała część kapitałową i odsetkową - proporcjonalnie do malejącego poziomu niewniesionego wkładu własnego), co powinno prowadzić do uznania, że Powódka de facto nie działała z należyтым rozeznaniem swojej sytuacji oraz z mylnym przekonaniem co do rzeczywistego sposobu funkcjonowania mechanizmu ubezpieczenia NWW; -

a w konsekwencji powyższego zarzutu wskazuję na błędne ustalenie stanu faktycznego sprawy poprzez uznanie, że zawierając Umowę kredytu Powódka rozumiała mechanizm działania ubezpieczenia niskiego wkładu własnego, podczas gdy w rzeczywistości pomimo zapoznania się z treścią Umowy i Regulaminu Powódka takiego rozeznania nie

miała, co stanowi istotną okoliczność którą winien uwzględnić Sąd Rejonowy orzekając w przedmiocie abuzywności klauzul umownych - co mogło mieć wpływ na oddalenie powództwa w całości;

4. sprzeczne z zasadami logiki, doświadczenia życiowego oraz sprzeczne z treścią Umowy kredytowej i Regulaminu udzielania kredytów ustalenie, że zapisy Umowy jak i Regulaminu w sposób jasny i wyczerpujący określają obowiązki stron

i warunki ubezpieczenia NWW, oraz że postanowienie Umowy zawarte w treści

§ 3 ust.4 w wiązało Powódkę, a składki z tytułu ubezpieczenia NWW zostały pobrane słusznie i zgodnie z Umową, podczas gdy prawidłowa ocena wskazanych dowodów winna prowadzić do uznania, że zakwestionowana klauzula w powiązaniu z innymi postanowieniami Umowy oraz Regulaminu jest niejednoznaczna

w zakresie istotnych aspektów związanych z odrębnym od umowy kredytowej stosunkiem prawnym, jest niekompletna i pozbawiona istotnych informacji z punktu widzenia rozkładu praw i obowiązków Powódki, konsekwencji i skutków finansowych, co niewątpliwie stanowi naruszenie dobrych obyczajów i rażące naruszenie interesów konsumenta;

5. obrazę prawa materialnego, tj. art. 385¹§ 1 i 3 k.c. poprzez ich niezastosowanie

i niedokonanie uznania postanowień § 3 ust. 4 Umowy kredytu za niedozwoloną klauzulą umowną i w konsekwencji tego niedokonanie ustalenia, że wskazany powyżej § 3 ust. 4 Umowy kredytu nie wiąże Stron [jest bezskuteczny), podczas gdy wskazana klauzula naruszenie dobre obyczaje i rażąco narusza interesy konsumenta;

6. obrazę prawa materialnego, tj. art. 385²³ pkt 9 k.c. poprzez jego niezastosowanie

i niedokonanie uznania postanowień § 3 ust. 4 Umowy kredytu za niedozwoloną klauzulą umowną i w konsekwencji tego niedokonanie ustalenia, że wskazany powyżej § 3 ust. 4 Umowy kredytu nie wiąże Stron (jest bezskuteczny), podczas gdy wskazana klauzula przyznaje kontrahentowi konsumenta uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji Umowy w zakresie przedłużania ochrony ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia NWW.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku

w całości, poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 36 589,85 zł

wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie liczonymi od kwot: 13 161,38 zł

od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty; 12 631,21 zł od dnia 17 stycznia 2017 r. do dnia zapłaty; 10 797,26 zł od dnia

01 lutego 2017 r. do dnia zapłaty i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów procesu za II instancję,

w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz ponowne rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał odmiennej oceny spełnienia przesłanek dla uznania postanowienia § 3 ust. 4 umowy kredytu za abuzywne. Na aprobatę zasługuje zaprezentowane w apelacji stanowisko skarżącej, iż Sąd I instancji przypisał zbyt duże znaczenie faktowi zapoznania się treścią Umowy przez powódkę i jej podpisaniem. W rezultacie Sąd meriti wyprowadził zbyt daleko idące wnioski, iż sporne postanowienie umowne § 3 ust. 4 nie kształtowało praw i obowiązków kredytobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszając interesy konsumenta.

Przedmiotem badania, w świetle dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c., było to czy postanowienie § 3 ust.4 umowy, zobowiązujące powódkę do zapłaty opłat na pokrycie składki z tytułu tzw. ubezpieczenia niskiego wkładu, wiązało ją, czy też stanowiło niedozwolone postanowienie umowne, którym związana nie była.

W sprawie nie budziło wątpliwości, że pozwany bank zawarł umowę z powódką, jako konsumentem, a postanowienie nie dotyczyło głównych świadczeń - przez które należy rozumieć postanowienia dotyczące wypłaty kwoty kredytu

oraz jego spłaty. Ubezpieczenie niskiego wkładu własnego jest jednym ze sposobów zabezpieczenia spłaty kredytu, a zatem stanowi świadczenie o charakterze ubocznym. Zabezpieczenie ma jedynie akcesoryjny charakter i nie jest świadczeniem niezbędnym przy ustalaniu treści umowy.

Ponadto, zgromadzony materiał dowodowy nie mógł być podstawą ustalenia, że postanowienie umowne zawarte w § 3 ust. 4 umowy kredytowej zostało uzgodnione indywidualnie. Nie zostało przez pozwanego wykazane, by postanowienia wzorca, które zostały inkorporowane do umowy na podstawie art. 384 § 1 lub 2 k.c., były przedmiotem indywidualnych uzgodnień pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą.

Przesłanka ukształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia jego interesów z art. 385 § 1 k.c. sprowadza się do oceny treści wzorca, który w zakresie postanowienia o ubezpieczeniu niskiego wkładu określał prawa i obowiązki powódki.

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd Rejonowy ustalił, iż pozwany bank zrealizował w sposób wystarczający wobec kontrahenta obowiązek informacyjny. Uszczegółowienie regulacji dotyczącej ubezpieczenia niskiego wkładu zawarte było zarówno w umowie, jak i w załączonym regulaminie. Okolicznością, którą należało ustalić jest to, czy spełnienie obowiązku informacyjnego wobec konsumenta przesądza o braku możliwości stwierdzenia abuzywności konkretnych postanowień umownych. W orzecznictwie sądów powszechnych reprezentowany jest pogląd, że rażący brak ekwiwalentności świadczeń stron przy realizacji przyjętego zabezpieczenia może wypełniać przesłankę sprzeczności postanowienia z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta. Podkreśla się, iż nie jest uczciwym sposobem ukształtowania praw i obowiązków stron umowy narzucenie kredytobiorcy obowiązku poniesienia całości kosztów zabezpieczenia wykonania przez niego umowy w sytuacji, gdy w ekonomicznym interesie obu stron jest pozyskanie i utrzymanie zabezpieczenia gwarantującego zawarcie i wykonanie umowy kredytu. Poniesienie całości kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu przez konsumenta stawiało go w oczywiście niekorzystnej sytuacji, co mogło prowadzić do rażącego charakteru naruszenia jego interesów, jak również co do jego sprzeczności z dobrymi obyczajami.

Słusznie Sąd Rejonowy wskazał, iż korzyścią powódki z zawarcia nieekwiwalentnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu był sam fakt zawarcia umowy kredytowej. Jednakże podkreślić należy, iż przyznanie wyższej kwoty kredytu było również w interesie banku, który z tego tytułu miał wyższe zyski. Świadczeniami ekwiwalentnymi wynikającymi z umowy kredytowej jest ze strony banku wypłata sumy kredytu, a ze strony kredytobiorcy zapłata wynagrodzenia, czyli prowizji i odsetek umownych od całej kwoty udzielonego kredytu, w tym również sumy ubezpieczonej. Tymczasem, zapłata za uzyskanie przez bank ubezpieczenia niskiego wkładu w żaden sposób nie obniżyła wysokości wynagrodzenia w zakresie ubezpieczonej kwoty, gwarancja spłaty kwoty kredytu objętej ubezpieczeniem nie wpłynęła na obniżenie oprocentowania czy prowizji.

Podkreślić w tym miejscu należy, iż Sąd Okręgowy nie kwestionuje samej dopuszczalności i skuteczności korzystania z ubezpieczenia niskiego wkładu, jako formy zabezpieczenia spełnienia części świadczenia z umowy kredytu, ale uznaje za abuzywne, co do treści, te postanowienia umowy, według których koszt zabezpieczenia ponosi w całości konsument nie mogąc prowadzić negocjacji co do zakresu rozłożenia kosztów zabezpieczenia z bankiem. W ocenie Sądu Okręgowego o ekwiwalentność świadczenia przy korzystaniu z tego rodzaju zabezpieczenia można byłoby mówić tylko wówczas, gdyby poniesienie kosztów ubezpieczenia skutkowało dla kredytobiorcy uzyskaniem niższego oprocentowania kredytu, co najmniej w zakresie zabezpieczonej części lub, gdyby w kosztach uzyskania zabezpieczenia partycypowałby również Bank, albo gdyby opłacone przez kredytobiorcę zabezpieczenie zmniejszyło zakres lub ciężar ustanowienia innych zabezpieczeń.

Ponadto należy mieć na uwadze, że ubezpieczenie niskiego wkładu jest formą zabezpieczenia, którego koszt klient poniósł bezzwrotnie. Z zapłatą całej ceny za ubezpieczenie nie wiąże się ustanowienie zabezpieczenia, którego realizacja doprowadzi do zwolnienia kredytobiorcy z długu. W przypadku zabezpieczenia rzeczowego (hipoteki) zaspokojenie

z przedmiotu zabezpieczenia skutkuje jednocześnie wygaśnięciem zobowiązania dłużnika. Natomiast przy realizacji ubezpieczenia niskiego wkładu kredytobiorca nie zwalnia się z długu, ulega zmianie tylko jego wierzyciel. Dlatego regułę ponoszenia kosztów ustanowienia zabezpieczenia rzeczowego przez dającego zabezpieczenia nie można przenosić na reguły ponoszenia kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu, z realizacji, którego dłużnik nie uzyskuje żadnych ekonomicznych korzyści.

Dodatkowo należy zauważyć, że ustanowienie omawianego zabezpieczenia w żaden sposób nie obniżyło wymogów co do form i treści innych zabezpieczeń przedstawionych przez kredytobiorcę. W szczególności, suma hipoteki ustanowionej na nieruchomości nie została obniżona o wartość kwoty, której zwrot został zagwarantowany ubezpieczeniem niskiego wkładu.

Tym samym, Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska powódki, iż zaproponowane przez pozwanego postanowienia umowne w sposób niekorzystny regulowały sytuację powódki, a tym samym w świetle art. 385¹ k.c. uznać je należało na abuzywne, a jako takie nie wiążące skarżącą.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy stwierdza, że uiszczenie przez powódkę na rzecz pozwanego kwoty 36589,85 zł stanowiło świadczenie nienależne, w rozumieniu art. 410 § 2 k.c., albowiem wskutek uznania postanowienia § 3 ust. 4 umowy kredytowej za klauzulę abuzywną doszło do upadku podstawy do pobrania składek tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu zgodnie z art. 385¹§1 k.c. (postanowienie nie wiązało konsumenta), a tym samym spełniły się przesłanki uzasadniające dokonanie zwrotu przez bank nienależnie uzyskanej kwoty. Strona pozwana uzyskała korzyść majątkową poprzez obciążenie powódki kosztami zawarcia przez siebie z ubezpieczycielem generalnej umowy ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach i pożyczkach hipotecznych i wzbogaciła się o pobrane od powodów kwoty z tytułu kosztów ubezpieczenia niskiego wkładu. Zatem, w zakresie tych kosztów, świadczenie spełnione przez powodów na rzecz pozwanego banku stanowiło świadczenie nienależne w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. Co do roszczenia odsetkowego, jak zostało wskazane na wstępie, Sąd II instancji uznał, iż należne są one powódce od kwoty 25792,59 zł od dnia 9 lutego 2017 r., a od kwoty 10797,26 od dnia 1 lutego 2017 r. stosownie do treści art. 455 k.c., oddalając żądanie odsetkowe w dalej idącym zakresie.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uwzględnił powództwo w zakresie żądanej należności głównej.

Odsetki za opóźnienie od równowartości dwóch pierwszych składek ubezpieczeniowych zasądzono od dnia wezwania do zapłaty. Odsetki od trzeciej składki zasądzono zostały natomiast od dnia następnego po dniu jej pobrania przez Bank, gdyż w dniu pobrania tej składki Bank był już świadomy, że świadczenie jest mu nienależne, bowiem otrzymał wezwanie do zwrotu dwóch pierwszych składek (art. 481 § 1 i art. 455 k.c.).

Konsekwencją zmiany zaskarżonego wyroku jest zmiana rozstrzygnięcia o kosztach postępowania i uznanie powódki za stronę wygrywającą postępowanie w całości stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i zasądzenie ich w całości na jej rzecz od strony pozwanej. Na koszty te składała się opłata od pozwu w wysokości 1000 zł, ustalona na podstawie art. 13 ust. 1a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, 17 zł tytułem opłaty skarbowej oraz kwota 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego stosownie do treści § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obowiązującego w dacie wniesienia pozwu.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych obowiązującego w dacie wniesienia apelacji, przy uwzględnieniu uiszczonej w wysokości 1000 zł opłaty od apelacji.